

Arkiot. n. 319/30.12.1997

PUNKAHARJU (25)
TUUNANSAARI
SAMMENKANTA

Kivikautisen asuinpaikan tutkimuskertomus

Anne Vikkula 1990

Museovirasto Esihistorian toimisto

PUNKAHARJU 25 SAMMENKANTA

Kivikautisen asuinpaikan tutkimuskertomus
Anne Vikkula 1990

ARKISTOTIETOJA

Kylä: 417 Tuunansaari
Tila: RNo 1:223 Pakkasenharju
Kiinteistötunnus: 618-417-0001-0223
Maanomistaja: Pohjola-Yhtiöt
Lapinmäentie 1
00300 HELSINKI

Peruskartta: 4124 02 PUTIKKO
Tutkimusalueen koordinaatit: x = 6849 80
y = 4460 80
z = n. 80

Aikaisemmat tutkimukset: Timo Sepänmaa, inventointi 1989
Kohteen aikaisemmat löydöt: KM 24773
Kaivaukselta 1990 tulleet löydöt: Ei löytöjä

Kertomukseen liittyvät diapositiivit:
24277 Yleiskuva. Sammenkanta kuvattuna Salkoniemestä.
NE-SW. Valok. A.Vikkula 1990.

Kertomukseen liittyvät kartat:
Ote peruskartasta 2124 02 PUTIKKO, 1:20 000, Helsinki
1988, s. 4.
Yleiskartta 1:500, A3, piirt. Sirkka-Liisa Seppälä. Pie-
nennös, johon merkitty myös löytöhavainnot, s. 5.

1. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Inventoidessaan Punkaharjua kesällä 1989 löysi Timo Sepänmaa Pakkasharjun ja Suusalmen väliseltä hiekkakannakselta saviastianpaloja ja kvartssia. Seuraavana kesänä olimme suorittamassa koekaivauksia vain parinsadan metrin päässä lännessä sijaitsevalla Pakkasharjun asuinpaikalla, ja siinä yhteydessä suoritimme kairaseulontatutki-

muksia myös Sammenkannassa kohteen statuksen määrittelymiseksi.

Kesän 1990 arkeologiset tutkimukset Punkaharjulla tehtiin eduskunnan myötämällä 100 000,- markan määrärahalta, joka oli tarkoitettu Mikkelin läänin kiinteiden muinaisjään-
nösten rajojen määrittämiseen. Sitä täydennettiin palkkaamalla velvoitetyöohjelman puitteissa kahdeksan kaivajaa. Tutkimuksia johti FL Anne Vikkula ja piirtäjänä toimi HuK Sirkka-Liisa Seppälä. Lisäksi kaivauksella oli Etelä-Savon seutukaavaliiton palkkaamana avustajana HuK Panu Nykänen. Töitä tehtiin kuuden viikon ajan 9.7.-17.8.1990. Tästä ajasta yksi päivä käytettiin Sammenkannan kohteen tutkimuksiin.

2. SIJAINTI JA MAASTO

Sammenkanta sijaitsee noin 1,5 km Punkaharjun kirkolta länsikaakkoon. Paikka sijaitsee 70-80 metrin levyisellä ja noin 1,6 kilometrin pituisella, luode-kaakko-suuntaisella harjukannaksella. Sen korkeimmat kohdat ovat aivan löytöpaikan tienoilla, noin 85 metrin korkeudella (9 metriä järvenpinnasta). Kannas erottaa toisistaan Puruveden Salkolahden ja Sorvaslahden (ks. kartta s. 4)

Kannaksen luoteispäässä on Pusunmäen asuinpaikka, ja aivan kaakkoispään tuntumassa Salkoniemi. Keskipäiväaikaan kannas levenee kahdeksi saarelmaksi, joiden rannoilla ovat Pakkasharjun, Heinniemen ja Orasaaren asuinpaikat.

Sammenkannan löydöt on poimittu Punkaharjulta Kesälahdelle johtavan maantien (479) pohjoispuolelta, Puruveden rantaan tukkien lastauspaikalle johtavan tienpätkän molemmilta puolilta. Vaikka harjukannaksen rinteet ovat melko jyrkät, on maasto löytöpaikalla pienellä alueella ympäristöä tasaisempi. Harjulla kasvaa mäntyjä. Paikalla on maanpinnan rikkoumia.

3. TUTKIMUSMETODIIKKA

Kairauspaikat sijoitettiin Sepänmaan löytöpaikan lähetyville ja siitä kaakkoon. Alimmat näytteet otettiin noin 78 m korkeudelta ymp, ja ylimmät - itäisimmät - sijaitsivat noin neljä metriä ylempana (ks. kartta s. 5). Rinteen jyrkkyys on keskimäärin 12°, mutta aivan löytöpaikalla on pienehkö tasanne.

Alue tutkittiin kairaseulontamenetelmällä. Kairalla otettut näytteet käsittivät noin 6 dl maata, joka seulottiin 2 mm:n seulalla pienten löydösten talteen saamiseksi ja kohteen laajuuden määrittämiseksi niiden avulla. Menetelmä on kuvattu tarkemmin Punkaharjun Pusunmäen koekaivaukskertomuksessa (Vikkula 1990). Kairanäytteitä otettiin 12 kpl ja ne sijoitettiin maastoon 78:n ja 83 metrin korkeuskäyrien välille ilman koordinaatistoa.

Kairausnäytepaikat kartoitettiin maastossa ja siirrettiin

pohjakartalle. Pohjakarttana käytettiin kaavakarttaa 1:2000, josta tehtiin suurenos (ks. kartta s. 5). Kentällä dokumentoitiin kortille kustakin kairausnäytteestä maakerrokset ja niistä tehdyt havainnot, mutta niitä ei ole liitetty raporttiin. Vaaituksia ei tehty.

4. HAVAINTOKUVAUKSET

Maaperä oli koko tutkitulla alueella karkeaa, joko soraa tai karkeaa hiekkaa. Maanpinnan rikkoutumisesta ja kulumisesta johtuen ei huuhtoutumiskerrosta (A-horisontti) paikoin ollut ollenkaan, mutta missä sitä havaittiin, se oli noin 5 cm:n vahvuinen. Turpeen paksuus oli 5-8 cm.

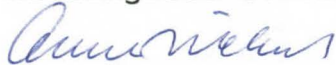
Mitään likamaakerroksia ei havaittu. Sen sijaan neljässä luoteisimmassa näytteessä oli muinais-indikaattoreita. kahdessa näytteessä oli vain pari pientä kvartsinsirua, mutta kahdessa muussa todettiin kummassakin yksi savias-tianmuru. Toisessa (äärimmäinen luoteessa) oli myös siru asbestia sekä palanen palanutta luuta (kartta s. 5).

5. TULKINTA JA KOHTEEN RAJAUS

Kairaseulontanäytteiden antama tulos on positiivinen, vaikkakin muinaisindikaattoreiden määrä (2-8 kpl) vastaa-kin vain asuinpaikan äärialueita läheisillä Pakkasharjun ja Pusunmäen alueilla. Maastollisesti sopivaa tasaisempaa aluetta on erittäin rajatusti, joten hyvin pienialaisen asuinpaikan laajuus on vain noin 15x30 metriä. Tästäkin osa on tuhoutunut maanpinnan rikkoutumisen ja sen seu-rauksena olleen eroosion vuoksi.

Sammenkannan asuinpaikka voidaan mielestäni osittain tuhoutuneena ja tutkimuksellisesti vähämerkityksellisenä sijoittaa rauhoitusluokkaan III.

Helsingissä 5.2.1992

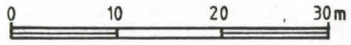
Anne Vikkula, FL

PUNKAHARJU Tuunansaari Sammenkanta

A. Vikkula 1990

Yleiskartta

Piirt. S.-L. Seppälä

☐+ kairaseulonta

○ kairanäyte, josta kvartsi-iskoksia

● kairanäyte, josta kvartsi-iskosten lisäksi myös keramiikkaa tms.

PIENENNÖS YLEISKARTASTA 1:500

neulapohjoinen

